

2024-06-11 Nr. NV-1561

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-24-711 TAIS-24-7932(2)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 418 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3239“ PROJEKTO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas Data iš kalendoriaus	Teisingumo ministerija	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta 2024-06-04	Pasirenkama <input type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Seimo valdybos 2024 m. balandžio 30 d. sprendimą Nr. SV-S-1385, siekiant Seimui pateikti Vyriausybės išvadą dėl Baudžiamojo proceso kodekso 418 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3239 (toliau – Įstatymo projektas).

Seimas, 2023 m. rugsėjo 12 d. nutarimu Nr. XIV-2157 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ pritarė Seimo Peticijų komisijos išvadai tenkinti Prano Kuconio peticijoje pateiktą pasiūlymą pakeisti Baudžiamojo proceso kodekso 418 straipsnio 1 dalį ir nustatyti, kad teismo baudžiamuoju įsakymu negali būti paskirtas terminuotas laisvės atėmimas, laisvės atėmimas iki gyvos galvos ir juridinio asmens likvidavimas, taip pat numatyti išlygą, kad teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo procesas taikomas tik tais atvejais, kai kaltinamasis nėra kaltinamas padaręs labai sunkų nusikaltimą.

Įstatymo projektą parengė Seimo Peticijų komisija.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siūloma nepritari Įstatymo projektui, kuriuo siūloma išplėsti teismo baudžiamojo įsakymo instituto taikymo apimtį sunkių nusikaltimų atvejais, pateikiant šiuos pagrindus argumentus:

- pagal galiojančio Baudžiamojo proceso kodekso 418 straipsnio nuostatas, šiuo metu galima priimti baudžiamąjį įsakymą ir dėl sunkių nusikaltimų tuo atveju, jeigu sunkaus nusikaltimo sankcijoje šalia laisvės atėmimo bausmės įtvirtinta bent viena alternatyvi laisvės atėmimo bausmė. Įstatymo projektu šio apribojimo atsisakoma ir teismo baudžiamojo įsakymo priėmimas būtų teoriškai įmanomas ir sunkių nusikaltimų, kurių sankcijoje yra įtvirtinta vienintelė laisvės atėmimo bausmė, atvejais. Įstatymo projektu nustatant, kad teismo baudžiamuoju įsakymu vis dėlto nėra galima skirti terminuoto laisvės atėmimo bausmės, siūlomas teismo baudžiamojo įsakymo instituto taikymo srities išplėtimas yra tik nominalus;

- baudžiamojo proceso įstatymo pakeitimus lėmė keletas teismų praktikos atvejų, kai Baudžiamojo proceso įstatymo 418 straipsnis buvo taikomas netinkamai (kai terminuoto laisvės atėmimo bausmė buvo paskirta teismo baudžiamuoju įsakymu, kurią vėliau pakeitė Lietuvos Aukščiausiasis Teismas), negali būti pagrįstas ir pakankamas Baudžiamojo kodekso proceso pakeitimo pagrindas, nes baudžiamojo proceso įstatymo pataisų būtina imtis tik esant sisteminiam poreikiui ir tik kaip ultima ratio priemonės, ar kai visos kitos teismų praktikos formavimo priemonės neduoda rezultatų.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

Įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas suderintas su Vidaus reikalų ministerija, Generaline prokuratūra ir Nacionaline teismų administracija.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė Nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturi, tačiau atkreipė dėmesį, kad kartu su Projektu institucijų suderinimo raštai Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, nustatyta tvarka nepateikti.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Nutarimo projektas svarstytas 2024 m. birželio 4 d. tarpinstituciniame pasitarime, papildomų pastabų ir pasiūlymų nepateikta.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Galiojančio Baudžiamojo proceso kodekso 418 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad dėl nusikalstamų veikų, už kurių padarymą gali būti skiriama kaip vienintelė ar alternatyvinė bet kuri bausmė, išskyrus atvejus, kai už nusikalstamą veiką gali būti skiriamas tik terminuotas laisvės atėmimas ar laisvės atėmimas iki gyvos galvos, nagrinėjimo teisme gali nebūti, o bausmė paskiriama teismo baudžiamuoju įsakymu.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad darbo grupė, sudaryta Vyriausybės kanclerio 2023 m. liepos 27 d. įsakymu Nr. V-134 „Dėl darbo grupės sudarymo“, parengė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 8(1), 8(2), 30, 62, 63, 64, 65, 70, 73, 74, 75, 100, 125, 130, 139, 140, 152, 1601, 168, 176, 178, 183, 188, 192, 210, 214, 220, 225, 229(1), 233, 237, 240, 246, 263, 265, 269, 271, 273, 277, 290, 291, 293, 299, 302, 304, 313, 318, 319, 323, 324, 336, 362(1), 364, 372, 373, 374(2), 377, 378, 379, 380, 398, 418, 419, 420, 421, 422, 425, 427, 432, 433, 436, 439, 447, 459 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 163(1), 273(1) straipsniais įstatymo projektą, kuriuo įgyvendinama sisteminė baudžiamojo proceso įstatymo pertvarka, iš esmės reformuojamas teismo baudžiamojo įsakymo institutas ir gerokai išplečiamos šio instituto taikymo sąlygos ir apimtis. Baudžiamojo proceso kodekso projektu, priešingai nei Įstatymo projektu, išplečiama teismo baudžiamojo instituto taikymo sritis visų sunkių nusikaltimų atvejais, tačiau numatoma galimybė teismo baudžiamuoju įsakymu paskirti ir terminuoto laisvės atėmimo bausmę, taip pat įtvirtinamos aiškios teismo baudžiamojo įsakymo taikymo juridiniams asmenims sąlygos ir pan.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas